

Sleduji Profidivadlo již šestým rokem; v Ptákovině jsem i hrál, jinak se ale většinou podílel pouze na zvukové stránce. Píšu to proto, že znám tenhle studentský soubor jaksi „zevnitř“ a že si uvědomuji, jak obtížně a s jakým nasazením jednotlivé inscenace vznikají.

Letošní **Přelet nad kukaččím hnízdem** jsem kvůli psaní diplomové práce viděl pouze divácky, a to jak na premiéře, tak i na derniéře. Dlužno podotknout, že při obou představeních jsem stál, sedadlo na mě nezbylo.

Šlo o náročný, avšak dramaticky nosný text. Dramaturgicky se jej podařilo upravit pro konkrétní možnosti souboru.

Práce režijního tandemu byla jednoduše skvostná. Žasnul jsem jednak nad samotnými režijními nápady, avšak i nad vedením nezkušených herců. V první polovině hry nás režijní výstavba svižně uvedla do děje a vygradovala před přestávkou imaginárním sledováním sportovního přenosu v televizi. Druhá polovina byla již konciznější, novodobá antická tragédie v ní směřovala ke svému završení, ale byla přesně odměřenými lyrizujícími pasážemi vhodně odlehčována. Zde režie nápaditě kombinovala text říkanky recitované dojemnými dětskými hlásky, při tom však podmalované zlověstným hudebním podkresem.

Vlastní hudba je jakousi specializací Profidivadla. Studenti ji od samého počátku trvání souboru sami skládají i nahrávají. Letos dostala hudba hodně prostoru nejen při mezihrách, ale také v podkresech celých pasáží jednotlivých scén. A byla výtečná!

K specificky divadelní magii patří nasvícení každé inscenace. Při derniéře ve Scale bylo obzvláště působivé, neboť čtyři přesně zaměřené boční reflektory z balkónu vyznačovaly prostor scény a měnily se spolu s přesuny jádra děje, hlavně však pohyblivý bodový reflektor z přízemní kabiny mohl opravdu zaměřit a vypíchnout vrcholné okamžiky. Barevné filtry byly užity střídavě, avšak účinně. Je škoda, že se při derniéře nejspíše porouchal výrobek umělé mlhy, takže představení bylo oproti premiéře ochuzeno o tento tak trochu laciný, avšak účinný efekt.

Herci v Profidivadle bývají vybíráni z naprostých laiků, jejich volba musí proto alespoň typově pokud možno sedět. Letos v tomto smyslu kraloval katatonik po lobotomii mozku Ruckly, který svým zjevem skutečně navozoval metaforickou představu Krista na kříži, což bylo divadelně torpedováno jeho stále stejnou replikou. Rovněž dvoumetrový Bromden byl typově uvěřitelný. Malinká role zřízence elektrošoků také typově seděla. V dámských hereckých výkonech jednoznačně kralovala vrchní sestra Ratchedová, v pánských pacient Billy. S jejich interakcí si režie vyhrála. Billy po epizodě s prostitutkou na krátký okamžik přestal koktat a choval se mužně. Jakmile jej však vrchní sestra zlovolně konfrontovala s hrozbou jeho maminky, stal se jako mávnutím příslovečného kouzelného proutka opět psychickou troskou. Mimochodem: obsazení skutečného černouška do role pacienta v americkém blázinci byl vrcholný kousek castingu, po česky raději konkurzu na výběr rolí. Ale i ostatní herci byli typově odlišeni a přesvědčivě „roztomilí“ – každý z pacientů si hýčkal tu svoji úchytku, McMurphy byl parchant i sympaták současně, bigotní pomocná sestra vzbuzovala smích i soucit zároveň a obě kurvy byly zkrátka kurvy – s prominutím. Pro mě osobně byla největším diváckým zážitkem vrchní sestra Ratchedová; její zlovolná manipulace s pacienty byla sexuálně podbarvena, třeba v tom kratičkém okamžiku, kdy McMurphy po lobotomii mozku sedí bezmocně v pojízdném přesle a ona s ním na scéně zůstane sama.

Přelet nad kukaččím hnízdem v podání Profidivadla vytěžil z románové předlohy to divadelně dramatické i lyrické a namíchal divácky přesvědčivý a stále aktuální amalgám hroživé manipulace s lidmi, odvěkého boje dobra se zlem.

Tomáš Svoboda